

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Har. Peč.

Pređplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmierno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godine. Izvan Carevine više poštarina. Gdje se najde najmanje 8 seljaka, to su voljni, da im list šalimo svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 10 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštaricu Avaracijske. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav izvana Reklamacija. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Haala, Via Torvato N. 1703-2.

Pisma se šalju platjeno poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisi Stampaju se li u cijelosti ili u izvadku, naime prema svojoj vrijednosti i smjeru ovoga lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari ne šalje redak. Oglasi od 8 Pročena se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 i redakata stoje 30 novč. a svaki redak suviše 5 novč. u slučaju opetovanja po što se pogođe oglasnik i odpravništvo. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, nedoplaćuje, nego putem svoje Listnice.

Poziv na predplatu.

Današnjim brojem pozdravljamo naše častne čitatelje želeći im sretno i bolje novo ljeeto 1883. Kao što smo posljednji put spomenuli, prispjevaju nam sa mnogo stranah priznanja no samo o potrebi i smjeru lista već nas se bodri, da poduzmemo shodno korake, da bude »Naša Sloga« mogla svakoga tjedna izlaziti, jer da to naš narod u Istri i kvarnerskih otocih zahtjeva. Mi smo tu misao već počeli ozbiljno pretresivati te se nadamo, da ćemo svakako tečajem buduće godine moći toj želji zadovoljiti. U tu svrhu treba nam podpore od naroda, komu je ovaj list posvećen. Umoļjavamo dakle svo dosadašnje predbrojnike, da svoju predplatu za dobe obnove, a sve naše dužnike sjećamo na njihovu dužnost prema našem listu. Da pako uzmognemo povećati naš list, trsiti se je svim našim rodoljubom i prijateljima hrvatskoga naroda; da saboru što više predplatnikah, jer tako će naš list prodrći u svaki zakatak, gdje je neobhodno potrebit u dobi, kad ima naš narod u Istri stupiti na svoje noge.

Ciena ostaje, dok bude list izlazio dva puta na mjesec, 2 for., za težake 1 for. Gdje se 8 njih pod jednom poštom nadje pako se dogovore, da jim list svim pod jednim pasom šaljemo, slati ćemo ga i za samih 70 novč. po glavi. Novci se šalju »poštarskom nautpunicom« (vaglia postale - Postanweisung). Tko lista nedobije, neka nam javi otvorenim pismom napisav izvana »Reklamacija«, za koju se neplaća poštarine.

Uredništvo »Naša Sloga«.

Na mlado ljeeto.

»Na mlado ljeeto veselimo se« pjeva se danas kudgod se hrvatski govori, pa bi tako i mi rado zapjevali i zaželili, da se sav naš narod s nami zajedno veseli na ovaj svečan dan, kad se i srećnoga i nesrećnoga gradi svakom nadom pune.

Nesrećnik se nada, da će mu nova godina bolju sreću donieti, a srećnik da će mu nova godina staru povećati ili barem uzčuvati onakovu kakva ga kroz staru pratila, pa i jedan i drugi na današnji dan rado zapjeva: »na mlado ljeeto veselimo se«. — Ali mi kao novinari, hoćemo li i mi da tako zapjevamo? Kad bi znali da su novom godinom prestale sve tužbe i jadikovke naše, kad bi znali da smo starom godinom zakopali sve jade i nevolje, koje je naš narod putem ove naše novine na sviet iznio, kad bi znali barem, da su one naše jadikovke bar ikoliko bile uzročene, pa da se je usljed njih odlučilo bar ikoliko poboljšati stanje našega na-

roda, kad bi napokon znali da smo već jednom prestali boriti se za pravo i svetinje, koje nam isti zakoni, po Nj. Veličanstvu potvrđeni, daju i osjeguravaju, tad bi i mi, vjeruj narode, rado s tobom u jedan glas zapjevali »na mlado ljeeto veselimo se«. Al ovako, dok na našu žalost sve pri starom ostaje, dok nas nade, koje su se pred nekoliko godinah u nas uzbudile, mjesto da se oživotaraju, redom jedna za drugom ostavljaju, mi se neimamo, van jednomu veseliti. To jedno jest pako, da naš trud i naša borba, naše tužaljke i jadikovanja, ako su i ostala glas vapijućega u pustinji kod onoga, komu su najprije bile namienjene, ipak nisu ostala bez traga u narodu koji ih je čitao i tako upoznao sam sebe, svoje prijatelje i neprijatelje i svoje pravo stanje. U tom pogledu možemo s ponosom uzvrđiti, da se istarski hrvatski puk etao živo buditi, da se narodnja svijest u njem liepo razvija, te da već danas ponosom kliču: »hrvatskog sam roda sin« Kako je pak nemalu zaslugu stekao si u tom baš naš list, tako evo scianimo, da se ipak s toga gledišta možemo i mi na novo ljeeto razveseliti!

Da, veselimo se narode hrvatski, jer smo se bar donekle upoznali, objavili, uvidili smo, da smo jedna krv, jedan rod, a novom godinom nadamo se da ćemo započeto djelo nastaviti, i barem u tom bez prestanka napredovati!

To je ovo ona jedinina jasna točka na obzorju budućnosti naše, sve drugo nam je u tmini, sve u magli, tako da nas gotovo srhi prolaze, kod samo i pomislimo na sve što nam još budućnost žuhka donieti može!

S to samo strane možemo i mi veselim sream pozdraviti novu godinu, mlado ljeeto, al na žalost, kako rekospo, sa nijedne druge! — Jer ako nam je dosad posao bio težak, ako smo se dosad borili sa neprijateljem jakim i nesmiljenim, odsad nam se je nadati još većim poteškoćam, još strašnijoj borbi, jer nam je protivnik daleko smieliji postao; on je bo odlučio pokušati i jadnju sreću, nebi li mu već jednom za rukom pošlo, slomiti nam i ono malo životne snage, koja se u nas od mala pojavila. Protivnik nam neštuje naših narodnjih svetinjah, on'kani zadušit nam jezik i čuvstvo narodnosti te nas tako kao narodnost izbrisati sa lica ove siromasne al liepe nam hrvatske Istre.

Tko je pažorno čitao »Našu Slogu«, osobito u drugoj polovici netom protekle godine, mogao se je sam osvjedočiti, da ovako pišuć ni malo neprotjeravamo. Neprijatelj, koji nam o glavi radi, poduprt sa svih stranah, u najnovije doba odlučio je pod njega dostojnom devizom »fin giustifica i mezza« i zadnje pokušati.

A da nije ostao kod same odluke, vidili smo, najbolje u najnovije vrijeme iz onih molbenicah, što su tobože obđinari njekojih južno-istarskih obćinah na porečki sabor poslale. Mi, koji dobro znamo, gdje su se one molbenice rodile i krstile i tko im je kumovao, te kako se pošteno oko njih radilo, najbolje vidimo, kako taj naš viteški protivnik, prem ima svu moć u svojih rukuh ipak nezazire u borbi s nami in od najnaplomeniteg oružja nasramed se on »liberalac« vojovati pod poznatim sredovječnim geslom »svrha sveti sredstvo«; kao plomenita bilo — Kako je taj naš protivnik smion i bezobziran — da se čim blaže izrazimo — vidi se i iz toga što, kad se mi na sve nepravde, koje nam se nanašaju, samo gdjgdje potuzimo i njegova mu bezdjela prodabacimo, još na nas navađjela prodabacimo, još na nas navađjemo i nas uhodami; hodkari i prestimi špioni nazivlje! Pa kad hoće da nam ono malo hrvatskih školah potaljani, i ako mu nečiste puteve odkrijemo i sa obraza mu krinku skinemo, na sva usta viče: ovo buntovnikah, nemirnjakah, koji ruše blagi mir, koga smo dosad u Istri uživali! I dočim nas zato denunciati nazivlje, jer da tobože vladu na njega učkamo, zove on tu istu vladu, i sve moguće drugo oblasti, da mu za Boga na pomoć priskoče, da mu pomognu stisnuti još jače verige, kojimi je kroz stoljeća taj jedni »schiavo« sakovan bio!

S takovim ova protivnikom imao mi boj voditi, boj plemeniti, uzvišen, svet kao što je plemenita, uzvišena i sveta zastava, pok kojom ga bijemo t. j. »prosvjeta i pravost«.

Mi se dakle kod ovakvih izgledah, nikako nemožemo novoj godini onako veseliti, kako se pojedinač veseliti može i kako mi svim želimo, pa ipak nezdvajamo, jer se nadamo da nam neće u toj plemenitoj borbi nikada uzmanjati izdašna pomoć naroda sama, komu jedinomu sav naš nesebični trud posvećujemo, nit će nas, nadamo se, ikada ostaviti moralna pomoć i priznanje jednokrvne nam braće i svih poštenih ljudih, koji znadu cijeniti kriespot i poštitivati pravdu a odsudjivati zlobu i pokvarenost, makar se ova u još ljepšoj odori prikazivala.

U to ime, u toj nadi mi nastupamo XIV. godinu »Naše sloge«, i pozdravljamo naše stare i nove predbrojnike!

Obće štedionice na poštah.

Rekao je jedan veliki Francez: najbolji način, kojim ćeš pomoći siromaku jest, omogućiti mu, da netroba tvoje pomoći. Ovo pitanje, koje se s početka činilo neriešivim, riešio ga

sjajno naš viek, i to učec i pružajuć egodu i starcu i mladiću, da, kakono se voli, prištedi biele novce za crna dana. U tu svrhu ustrojila se diljem cijele Evrope društva, kojim je temeljni kamen: štednja. Čovječanstvo biti će do vieka zahvalno onim, koji su nastojali i nastoje, da se ta društva ustrajaju i širo.

Mi nismo nakani danas govoriti o raznih tih društvih, već ćemo samo koju prosboriti o novoj ustanovi, koju naša vlada uvadja mladim ljetom i po kojoj će moći i radnik u gradu i kmet na selu sahrantiti svoj težko stečeni novac za dane, kad ga bude najviše trebao:

Dok jih zloća i pokvarenost svrće na pijanstvo i razsypnost, čovječanstvo jih puti na štednju i predvidnost; kaže njim, da golo ufanje u božju providnost nije dosta, već je i do njih, providnost svoje primiešaju; usadjuje da štogod svoga primiešaju; usadjuje njim u pamet, da je svatko svoje sreće-kovač. Jao si ga njima, ako se oglušel!

Ta ustanova, za koju je šteta, da je nije dosada bilo, jest poštarska štedionica.

Prvi su ju zamislili praktični Englezi. Oni uživaju blagodati ove ustanove već od godine 1861. Premda u Englezkoj ima sila božja običnih štedionicah ipak koncem 1876 godine, dakle nakon 15 godinah što su bile uvedene poštarske štedionice, obstauplćeno je u te štedionice na poštah do 100 milijunah forintih a izplaćeno do 86 milijunah.

Uvidiv veliku korist ovakovih štedionicah uvele su jih redomice Belgija, Italija, Francuzka. U Italiji za prvih šest mjesecih tekuće godine uložilo se na 1.786.820 knjižicah 1000 milijuna talijunskih lirah (svaka talij. lira vrijedi naših 45 novčicah).

Ove godine došao je i na nas red. Naši čitaoci znaju što su obične štedionice; oni znaju, da obične štedionice ne samo primaju novac na kamate (interes), nego ga i davaju, da one živu svako o sobi, da nisu u nikakvoj svezi medju sobom.

Usuprot poštarske štedionice samo primaju novce na kamate a neposudjuju ka drugomu, i one su sve u savezu jedna s drugom. Od ovakvog saveza svie štedionicah na poštah imati će uložitelj tu korist, da će moći n. pr. u Pulju dignuti novac uloženi u Pazinu ili u Lošinju, dočim se kod običnih štedionicah može novac dići jedino u mjestu, gdje se je i uložio.

Osim toga kod običnih štedionicah računaju se kamati od mjeseca do mjeseca ili od 3 do 3 mjeseca, a kod poštarskih štedionicah računaju se do onog dana, dokle je ležala glavnicia kod ovih, dakle ulagaoc nagubi nikada ni novčica od svojih kamatah,

a kod običnih mu je kadkad izgubiti jedan ili dva mjeseca kamata. Već od ovog mogu naši čitatelji uvidjeti veliku korist poštarskih štedionica, a da i negovorimo o drugim njihovih prednostih.

Koliko i koliko putah se je dogodilo, da kakvom nesrećom ili pro-nevjerenjem kojeg činovnika uložitelji kod običnih štedionica izgube i glavnica i kamate; kod poštarskih štedionica o gubitku nemože biti ni govora, jer dok postoji država postoji i glavnica sa kamati: država jamči za sve uložene novce.

Na uloženi novac dobiva se 3 po sto od onog časa, kad je uloženo. Kamati nisu doduše veliki; ali ni obične štedionice nedavaju više od 4 ili 5 po sto a kod njih nema niti one jamčevine, niti onih pogodnosti, koje imamo kod štedionica na poštah. U Italiji dobiva se kod poštarskih štedionica 3 po sto, u Holandiji 2,64 po sto a u Englezkoj samo 2 $\frac{1}{2}$ po sto.

Kamati se računaju od dana kad uloženi novac predje svotu od 50 forintah.

Svaki ulagaoc dobiva knjižicu i nesmje imati više od jedne. U jednoj obitelji može svaka osoba imati svoju knjižicu. Na nju može uložiti najmanje 50 novčićah a najviše 1000 forintah. Tko je već uložio tisuću, taj treba, da kupi novu knjižicu, jer na prvu nemože više ulagati. U godinu danah može se uložiti najviše 300 forintah. Ista knjižica vrijedi za sve poštarske štedionice, te se na nju može ulagati novac u Pulju, Pazinu, Koprnu, na Voloskom itd.

Ova se knjižica nemože robiti, to jest, nije predmet rubeža a na novac uloženi neplaća se poreza.

Sve naputke, dopisivanje itd. vrši država badava. Njeko n. pr. iz Trsta ili iz Pulje hoće, da uložni nešto novca u pazinskou poštarskou štedionicu. Ide k poštarskom uredu u Trstu, pa mu tu poštarski činovnik odpošalje novac u Pazin i obavi sve potrebno a bezplatno. Ovim načinom može radnik svojo prištednje kući sljati.

Kako već rekosmo novac može se dignuti kod svake poštarske štedionice, ali ju valja o tom prije obznaniti, da uzmogne na vrijeme odrediti — a može ga dignuti ne samo vlastnik knjižice nego i treća osoba, koju on ovlasti. Do svote od 50 for. netreba nikakvo obznanje, dočim ako kani dignuti 70 for. treba mu so 2 dana prije prijaviti, za 100 for. 3 dana, za 200 for. 7 danah za 500 for. 14 danah a za 1000 for. mjesec danah.

Tako može trgovac izplaćivati dugove bez ikakvog troška i bez pogibelji.

Sve su poštarske štedionice obvezane, da uložitelju na njegovu želju nabave bezplatno državne obveznice i druge državne i privatne papire. Ovim se načinom izbjegava, da nam kakav putujući trgovčić ili agent narine krivu obveznicu ili što slična.

Dara za mlado ljeto ljepšeg od ove ustanove nije mogla vlada dati težakom i radnikom, pružila njim je način kako da sigurno prištede novca za svoje potrebe, bilo u bolesti, bilo u starosti ili nerodici. Do njih je, da se tom ustanovom što više okoriste.

Pametnan čovjek najbolje se razaznaje po načinu, po kojem se služi novcem; pametan čovjek neradi samo za danas, nego i za sutra — on štediti, a za štednju neiziskuje se ni volika junaštva ni Bog zna kakove krieposti, već samo malo prosto odlučnosti i uztrajnosti. Ona nije nego red u kućnih poslih sa malo razbora i pomnje. Svako, bio otac obitelji ili ne, ima se priučiti štedljivosti, ako si želi dobra.

I radniku je i težaku biti spremnu na tri slučaja: na oskudicu radnje ili nerodicu, na bolest i na smrt. Ako se i izmakne prvim dvim, trećemu bogme neće. Za to pametan čovjek valja da tako žive, da bude, kad ga zateče kojigod od onih trih slučajah, što manje moguće muke i njemu i svim onim, koji više o njegovu vratu.

Da to postigne, evo mu lijepe prilike, gdje se otvaraju poštarske štedionice. Kad bi tko koncem ne-djelje prištedio i uložio jedan forint ili 50 novčićah; to bi koncem godine imao 56 ili 28 forintah a tako sliedeć nakon 30 godinah bio bi gospodarom lijepe svote od 1880 ili 840 forintah, nerachunajuć amo kamate i kamate na kamate. Koji si težak ili radnik nebi sretnim smatrao, da može u doba velike biede razpolagati kojom stotinicom?

Potecite dakle radnici i težaci, kupite knjižicu, čim se otvore ove štedionice i prinašajte onamo svojo prištednje. Vjerujte prijatelju, bit ćete mu zahvalni na savjetu.

Interpelacija Ivana Nabergoja.

U zastupničkoj kući bečkoga parlamenta dne 16. decembra upitao je tršćanski zastupnik g. Ivan Nabergoj i drugovi ministra nutrnjih posalah i ministra pravosudja glede ribarenja »Chiozzotah« te radi glavne razprave, koja se je obdržavala 16. novembra pr. god. kod tršćanskoga zemaljskoga suda. Buduće je ta interpelacija od dosta velike važnosti po Primorje to ju u cielosti donášamo: »Sestnajstoga prošloga mjeseca (novembra) obdržavala se je kod tršćanskoga zemaljskoga suda glavna razprava (dibatiment) proti deveterici Križanah, koji su bili obtuženi, da su jednoga »Chiozzota« kamenjom ranili, kad su zahvatili više »Chiozzotah«, što su na zabranjenom mjestu ribe lovili, te su u istinu svi obtuženi polag §. 152 i 157 k. z. i osudjeni.

Križanom koji su skoro samo ribari, dozlogrdilo je napokon, što jim se neprestano krato njihove pravice po Chiozzotih, koji jim nisu samo ribe krali nego su jim takodjer uz obalu bačene mreže i drugo ribarske priprave derali te uništavali riblji leg.

Dozlogrdilo jim je osobito radi toga, jer su vidili, da sve dotične tužbe da i istih žandarah na magistrat nepomažu nego da sve te pritužbe idu pod stol, još više da i prekršitelje, koji su uhvaćeni od stražah pomorske oblasti, magistrat nekažnuje, kako to zakon zahtjeva, nego da jih oglobi sa 1 do 2 for., kojimi globami nije obično pokrit ni deseti dio troška za popravak škode. Kad su uvidili, da nemaju od nikuda prave pomoći, pritužili su se kod svojega župana (capovilla) zahtjevajući, da se već jednom učini kraj kršenju njihovih pravica po »Chiozzotih« a župan jih na to opunomoćio, neka otmu ovim ladjo i prekršitelje neka dovedu pred njega, čim bi kojega zapazili, da lovi na zabranjenom mjestu.

Još istoga dneva zapaze križki ribari više tudjih ladjah u škodi. Zurno stupi u ladjicu devet Križanah te odrinu proti najbližoj ladji »Chiozzotah«, da ju otmu i ribare da odvedu u sv. Križ. Približiv se k ladji »Chiozzotah«, skoči jedan od ovih u »štitvu« te se vrne oboružan velikom sjekirou, kojom je mahnuo po najbližem Križanu, nu ovaj se umakne udarcu izvinnu »Chiozzot« sjekiru iz rukah. Tako razoružani počeli su »Chiozzoti« zvati na pomoć svoje

drugove a Križani videć, da se približuje više talijanskih ribaricah, jedva brzim veslanjem utekoše na obalu pred velikom silom.

»Chiozzoti« su usled toga tužili Križane, da je četvorica ovih bacala na nje kamenje te da su jednoga »Chiozzota« jako ranili. Akoprem su Križani dokazivali, da se je »Chiozzot« ranio sjekirou, kad se je jačao s onim Križanom; što i sami vještaci neizključuju te prem nije bilo kod razprave dokazano, da su Križani bacali kamenje na »Chiozzote«, ipak je sud osudio svu devetericu Križanah. Na okolnost pako, da su »Chiozzoti« namjeravali baciti na dno križansku ladjicu te da su na Križane napali sjekirou, nije se sud ništa obazreo. Kod razprave pročitala su se četiri izvješća žandarah, iz kojih sliedi, da su »Chiozzoti« uvijek huckali Križane te ribarili u zabranjenih mjestih mora a gradski magistrat da se nije nikad skrbio za to, da kazni prekršitelje te stane na put tomu huckanju. Nije čudo, da se »Chiozzoti« usled ovakovoga postupka s biednima okoližani šale kao »s norci« te na opomene, da nekrnje pravica austrijanskih gradjanah, stereotipno odgovaraju: »Tasé schiavi, andé lavorar la terra, noi siamo paroni del mare!! (Mljetički dialekt).

Kod rečone razprave pročitalo se je takodjer izvješće gradskoga načelnika, u kojem se tuži, da su »Chiozzoti« drzoviti i pogibeljni ljudi, da su i ribarom iz Grada činili veliku škodu te da je trebalo najstrožijih korakah i kaznah, prije nego li se glavarstvu posročilo ukrotiti, jih i prisiliti da ribare u propisanoj daljini od jedne milje od obale.

Neupušćam se u meritornu razpravu toga kaznenoga procesa; ništovna žalba (querella di nullità) leži već kod vrhovnoga suda, koji će konačno svoju izreći.

Samo upozoriti mi je na neki događaj kod rečone razprave, koji mora dirnuti svakoga na svoju domovinu ponosnoga: strijanskoga državljana, da smo kod spomenute razprave u rezerviranom, da sudce, državnoga od jstnika i branitelje opredeljenom prostoru vidili takodjer talijanskoga podkonzula, koji si je tečajem razprave pravio bilješke te se uslobodjujem pitati: Jeli opravdano i dopušteno, da zastupnici tudjih vladah kontroliraju naše pravosudje?

Ovi istiniti događaji te odsuda naših okoližanah još su pooštrili i podvostručili drzovitost i protivščinu »Chiozzotah« u takoj mjeri, da sada uz samu obalu tršćansko okolice ribare te jim toga nitko nebrani, jer Križani videć, da »Chiozzoti« uživaju tako mogućnu zaštitu po svojih ovdje mogućnih konzulih te boječ se daljnijih težkih novčanah globah i zatvora, neusudjuju se već protiviti kršenju svojih pravica te moraju na svoju žalost mirno gledati, kako jim tudjinci pred nosom kruh oduzimlju te kako se u Križu radi tudjinacah bieda i siromaštvo svakim danom povećaje.

Obzirom na ove istinite događaje pita podpisani prije svega Njeg. preuzv. upravitelja pravosudnoga ministarstva:

Što kani učiniti Nj. preuzv., da se takvi slučajevi nebudu već ponavljali, da bi najme tudji konzuli kontrolirali naše pravosudje?

Drugou interpelaciju uslobodjam se postaviti na Nj. preuzv. ministra nutrnjih posalah:

Što kani učiniti, da se »Chiozzotom« zabrani međunarodnim ugovorom protivno i u svakom obziru škodljivo i pogibeljno ribarenje uz austrijansko obale.

Nemisli li Nj. Preuzv. da bi: u tu svrhu bilo potrebito, da se magistratu odzume vlast u policijskih ribarskih proslvih te da se ta vlast izručí radje c. k. pomorskoj oblasti ili pako c. k. ravnateljstvu policije i to obzirom na dosadanje izkustvo i neuspjeh.

Ivan Nabergoj, Dr. Vošnjak, Obreza, Dr. Poklukar, Nakić, Hayden, Noska, F. Sternbach, Io. Giovanelli, Klun, V. Pfeiffer, Borelli, Valussi, Šupuk, Margheri, Dr. Tonkli, Ljajić, Mitrafanovicz, Moser.

DOPISI.

Nerezine na otkoz Lošinja 26. decembra.

Naše mjestance broji preko 1100 dušah, ima dosta imućnih ljudi, ima na glasu vrlih radnikah i štedljivacah, izvrstnih mornarah i drugih. Običaji su kod nas hrvatski, govori se na prosto u svih kućah hrvatski osim dva do tri, gdje se govori i hrvatski i talijanski; majke odgajaju svoju djecu hrvatski, djevojke pjevaju hrvatski, običaji kod ženitbe su hrvatski, nu s druge strane na žalost našu jesmo ovce bez pastira, sirote bez oca, ljudi bez glave, to velim bez nauka u obće te stoga nismo na onom strpenu, na kojem bi morali biti. Mi smo u velikom nazadku i neslogi a njekeji bi htjeli, da budemo uvijek pod njihovim jarmom, nu ljuto će se provariti. Evo kako se radi. U vrijeme kad je Njegovo Veličanstvo Franjo Josip I. pohodio Istru i kvarnerske otoke, pošla je deputacija naše občine u Lošinj te izručila caru molbu, gdje se je prosilo podpora za gradnju nerezinske crkve. Njegovo Veličanstvo je na to milostivo podielilo 500 for. Gdje je pako zahvalnost na tom liepomu daru? Jeli se o tom što-god čitalo u kojih novinah? Bila bi jednom doba, da se pred svetom pridignemo, da ne činimo više u ovih tminah te da se nesramotimo pred očima naobraženoga svieta, Događjaj, koji ću sada pripoviedati, dokazom je; kako silno rade naši protivnici, da sve unište što je naše. Koga zavadjaju? neukoga čovjeka!

U našem mjestu ima preko 100 djece obojega spola dužne pohađjati školu. Početkom ovoga ljeta imalo se po višoj naredbi uvesti u nerezinsku školu hrvatski kao učovni jezik a talijanski kao predmet za djecu od 6—9 godinah, za onu od 9—12 godinah talijanski kao učovni jezik a hrvatski kao predmet. Ova naredba neide po volji nekvojim mudroljiam bajećim se, da se nebi njihove sinove pohrvatilo te zato nastade medju njimi veliki metež. Nebje to dosta, već nagovaraju i druge mirne duše, da nešalju svoje djece u hrvatsku školu, što jim je dielom pošlo za rukom, prodičuć jim »što hoćete s hrvatskim jezikom počí u Rusiju ili u Srbiju i t. d. Na taj način nastane obća buna i nemaran polazak škole. Dne 21. ovoga mjeseca pozvani bjehu u školu pred školskoga kotarskoga nadzornika svi roditelji djece, koja nepolaze škole, da opravdaju rečenu nemarnost. Njekeji dodjoše te se na razni način izpričavahu a njekeji novadjahu uzrokom hrvatsku školu. Dragi moji Nerezinci, branimo svoje a poštuimo tudje, bez nauke nema napredka ni razvitka. Nek nam budu za izgled strani narodi, koji se svugda odgajaju u svojem jeziku, najprije nauče liepo i dobro svoj mli maternij jezik pak onda počimlju učiti tudje jezike. Što bi drugi razsvietljeni narodi rekli, kad bi žuli, što se kod nas događja? za gotovo pomilovali bi nas, da neznamo što činimo. Ne-

